Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
GERARDA HOGANA
od 15. travnja 2021.[1]

Predmet C-665/20 PPU

Openbaar Ministerie
protiv
osobe X,

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Hitni prethodni postupak – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Europski uhidbeni nalog – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Predaja traženih osoba pravosudnim tijelima koja izdaju uhidbeni nalog – Članak 4. točka 5. – Razlozi za moguće neizvršenje – Tražena osoba u odnosu na koju je donesena pravomoćna presuda u trećoj državi zbog istih kaznenih djela – Načelo *ne bis in idem* – Kazna koja je izdržana ili više ne može biti izvršena”

I. Uvod

1. Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. točke 5. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica[2], kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009.[3] (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584).

2. Iako se može smatrati da je sudska praksa Suda koja se odnosi na europski uhidbeni nalog opsežna, zbog raznolikosti situacija u kojima se taj instrument implementira i dalje se postavljaju nova pitanja o opsegu pravila i načela koja zahtijeva njegova primjena. Ovaj zahtjev za prethodnu odluku novi je primjer toga.

3. Upućen je u okviru izvršenja europskog uhidbenog naloga u Nizozemskoj koji je 19. rujna 2019. izdao Amtsgericht Tiergarten (Općinski sud u Tiergartenu, Njemačka) u svrhu vođenja kaznenog progona protiv osobe X za iznimno nasilna kaznena djela počinjena u Berlinu (Njemačka), ali za koja je u cijelosti ili djelomično kazneni sud u Teheranu (Iran) već donio presudu. Osoba X osuđena je na kaznu zatvora u trajanju od sedam godina i šest mjeseci te joj je odobren uvjetni otpust za posljednjih 338 dana u okviru opće mjere amnestije koju je proglasio vođa revolucije prilikom 40. godišnjice iranske revolucije.

1 Izvorni jezik: francuski

2 SL 2002., L 190, str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.)

3 SL 2009., L 81, str. 24. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.)

4. U tom posebnom kontekstu, od Suda se traži da pojasni svoju sudsku praksu koja se odnosi na marginu prosudbe pravosudnih tijela kad odlučuju o razlogu za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga u posebnom slučaju predviđenom člankom 4. točkom 5. Okvirne odluke 2002/584. Sud također treba prvi put odlučiti o transnacionalnoj primjeni načela *ne bis in idem* iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 i utjecaju mjere pomilovanja na primjenu te odredbe.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

5. Uvodne izjave 6., 10. i 12. Okvirne odluke 2002/584 glase:

„(6) Europski uhidbeni nalog, predviđen ovom Okvirnom odlukom, prva je konkretna mjera u području kaznenog prava kojom se primjenjuje načelo uzajamnog priznavanja, koje Europsko vijeće smatra ‚kamenom temeljcem' pravosudne suradnje.

[…]

(10) Mehanizam europskog uhidbenog naloga temelji se na visokoj razini povjerenja između država članica. Njegova primjena može biti suspendirana samo u slučaju da neka država članica ozbiljno i neprekidno krši načela iz članka 6. stavka 1. [UEU-a]. Kršenje utvrđuje Vijeće u skladu s odredbama članka 7. stavka 1. spomenutog Ugovora, s posljedicama predviđenima u članku 7. stavku 2. Ugovora.

[…]

(12) Ova Okvirna odluka poštuje temeljna prava i načela priznata u članku 6. [UEU-a], koja se odražavaju i u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, a posebno u njezinu poglavlju VI. […]"

6. U skladu s člankom 1. te okvirne odluke, naslovljenim „Definicija europskog uhidbenog naloga i obveza njegova izvršenja":

„1. Europski uhidbeni nalog je sudska odluka koju izdaje država članica s ciljem uhićenja i predaje tražene osobe od strane druge države članice, zbog vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode.

2. Države članice izvršavaju svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama ove Okvirne odluke.

3. Ova Okvirna odluka ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. [UEU-a]."

7. Člankom 3. Okvirne odluke 2002/584, naslovljenim „Razlozi za obvezno neizvršavanje europskog uhidbenog naloga", predviđa se:

„Pravosudno tijelo države članice izvršenja (dalje u tekstu: ‚pravosudno tijelo izvršenja') odbija izvršenje europskog uhidbenog naloga u sljedećim slučajevima:

1. ako je kazneno djelo zbog kojega je izdan uhidbeni nalog predmet amnestije u državi članici izvršenja, a ta je država nadležna za progon kaznenog djela u skladu sa svojim kaznenim pravom;

2. ako je pravosudno tijelo izvršenja obaviješteno da je [u odnosu na traženu osobu donesena pravomoćna presuda] u nekoj državi članici za ista kaznena djela, pod uvjetom da je, u slučaju izricanja [kazne], ta kazna izdržana ili se trenutačno izdržava ili […] više ne može biti izvršena u skladu s pravom države članice u kojoj je […] izrečena;

3. ako osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog više ne može, zbog svoje dobi, kazneno odgovarati za kaznena djela na kojima se temelji uhidbeni nalog, u skladu s pravom države članice izvršenja."

8. Članak 4. Okvirne odluke 2002/584 odnosi se, u skladu s njegovim naslovom, na „Razlo[ge] za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga". U skladu s tim člankom:

„Pravosudno tijelo izvršenja može odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga:

[…]

5. ako je pravosudno tijelo izvršenja obaviješteno da je [u odnosu na traženu osobu donesena pravomoćna presuda] u trećoj državi zbog istih kaznenih djela, pod uvjetom da je, u slučaju izricanja [kazne], kazna izdržana ili je u tijeku izdržavanje kazne, ili ako […] više ne može biti izvršena u skladu s pravom države u kojoj je […] izrečena;

[…]"

B. Nizozemsko pravo

9. Okvirna odluka 2002/584 prenesena je u nizozemsko pravo wetom tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie (Zakon o provedbi Okvirne odluke Vijeća Europske unije o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica) od 29. travnja 2004.[4], kako je posljednje izmijenjen Zakonom od 22. veljače 2017.[5] (u daljnjem tekstu: OLW).

10. Na dan podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku, člankom 9. stavkom 1. OLW-a bilo je predviđeno:

„Predaja tražene osobe nije dopuštena za kazneno djelo za koje je:

[…]

(d) u odnosu na tu osobu već donesena oslobađajuća odluka ili odluka o obustavi postupka nizozemskog suda ili pak jednakovrijedna konačna odluka suda druge države članice Europske unije ili treće države;

(e) u odnosu na tu osobu donesena osuđujuća sudska odluka ako:

1. je izrečena kazna ili mjera već izdržana;

2. izrečena kazna ili mjera više ne može biti izvršena ili naknadno izvršena;

3. osuđujuća presuda uključuje proglašenje krivnje bez kazne ni mjere;

4 Stb. 2004., br. 195

5 Stb. 2017., br. 82

4. je kazna ili mjera izrečena u Nizozemskoj;

[…]”

11. U skladu s člankom 28. stavkom 2. OLW-a:

„Ako rechtbank [sud] utvrdi […] da se predaja ne može odobriti […], dužan je u svojoj odluci odbiti tu predaju”.

III. Činjenice iz glavnog postupka

12. Amtsgericht Tiergarten (Općinski sud u Tiergartenu) izdao je 19. rujna 2019. europski uhidbeni nalog protiv osobe X radi njezine predaje u svrhu vođenja kaznenog progona za kaznena djela koja je 30. listopada 2012. navodno počinila u Berlinu.

13. Osoba X tog je dana zavezala osobu Y, svoju partnericu u vrijeme nastanka činjenica, i osobu Z, njezinu desetogodišnju kćer, te im je prijetila nožem. Zatim je silovala osobu Y te je teško ozlijedila. Prije nego što je napustila dom osobe Y, zabarikadirala je prostorije u kojima su osobe Y i Z bile privezane kako bi prouzročila njihovu smrt.

14. Predaja se traži zbog sljedećih kaznenih djela:

– pokušaj ubojstva s predumišljajem svoje partnerice;

– pokušaj ubojstva kćeri svoje partnerice, koja je bila maloljetna u vrijeme nastanka činjenica;

– silovanje partnerice;

– udarci i ozbiljne ozljede nanesene partnerici;

– protupravno oduzimanje slobode svojoj partnerici;

– protupravno oduzimanje slobode maloljetnoj kćeri svoje partnerice.

15. Osoba X uhićena je na temelju tog europskog uhidbenog naloga u Nizozemskoj i dovedena 18. ožujka 2020 pred sud koji je uputio zahtjev. Obavijestila je taj sud da ne pristaje na predaju njemačkim pravosudnim tijelima te je zadržana do donošenja odluke u tom pogledu. U potporu prigovoru podnesenom protiv svoje predaje osoba X pozvala se na načelo *ne bis in idem*, pri čemu je tvrdila, među ostalim, da je protiv nje donesena pravomoćna presuda za ista kaznena djela u trećoj državi, odnosno Iranu.

16. U skladu s utvrđenjima suda koji je uputio zahtjev, osobi X sudilo se u Iranu za prethodno navedena kaznena djela, osim za protupravno oduzimanje slobode osobi Y koje je u okviru svojih materijalnih elemenata ipak uključeno u kvalifikaciju pokušaja ubojstva s predumišljajem osobe Y. Po završetku postupka koji se proveo u Iranu, u odnosu na osobu X donesena je pravomoćna osuđujuća kaznena presuda za udarce i ozbiljne ozlijede koje je nanijela osobi Y, kao i za pokušaje ubojstva osoba Y i Z. Suprotno tomu, pravomoćno je oslobođena optužbi za silovanje osobe Y i protupravno oduzimanje slobode osobi Z.

17. U skladu s iranskim pravom, osoba X morala je izdržati najstrožu kaznu zatvora koja joj je izrečena u toj zemlji za kaznena djela za koja je u odnosu na nju donesena pravomoćna osuđujuća presuda, odnosno kaznu zatvora u trajanju od sedam godina i šest mjeseci. Osoba X izdržala je veći dio te kazne. Odobren joj je uvjetni otpust za preostalo trajanje te kazne u okviru opće amnestije koju je proglasio vođa revolucije prilikom 40. godišnjice iranske revolucije.

18. Za udarce i ozbiljne ozlijede koje je nanijela osobi Y, osobi X usto je naloženo da joj plati naknadu „diya". Zbog insolventnosti osobi X bilo je dopušteno podijeliti plaćanje na način da prva uplata iznosi 200 000 000 rijala (otprilike 4245 eura) a da zatim isplaćuje mjesečne obroke u iznosu od 2 % naknade „diya". Nakon što je izvršila tu prvu uplatu i platila prvi mjesečni obrok, osoba X puštena je 5. svibnja 2019. na slobodu u Iranu. Iranska tijela izdala su 7. rujna 2020. uhidbeni nalog protiv nje jer nije plaćala daljnje obroke.

19. Pred sudom koji je uputio zahtjev osoba X tvrdi da se u odnosu na nju vodio kazneni progon te je donesena pravomoćna presuda u Iranu za ista djela za koja se traži njezina predaja u skladu s europskim uhidbenim nalogom izdanim protiv nje. Pravomoćno je oslobođena za određena kaznena dijela, dok je za drugi dio osuđena na kaznu zatvora koju je izdržala u cijelosti. Usto osoba X tvrdi da „diya" nije kazna ili mjera, nego obveza plaćanja naknade štete žrtvi.

20. Iz toga osoba X zaključuje da, u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (d) i člankom 9. stavkom 1. točkom (e) podtočkom 1. OLW-a, treba odbiti njezinu predaju njemačkim tijelima na temelju europskog uhidbenog naloga koji je izdan protiv nje. Tvrdi, među ostalim, da se člankom 9. stavkom 1. OLW-a ne utvrđuje nikakva razlika između pravomoćne presude donesene u državi članici i pravomoćne presude donesene u trećoj državi. S obzirom na to, nizozemski zakonodavac iskoristio je mogućnost koja se Okvirnom odlukom 2002/584 priznaje državama članicama da odbiju predaju u slučaju da je u trećoj državi donesena pravomoćna presuda i u cijelosti izdržana kazna. Stoga su nizozemski sudovi dužni to poštovati.

21. Državno odvjetništvo naprotiv tvrdi da se ne može prihvatiti iznimka na koju se poziva osoba X, koja se temelji na ranijoj osuđujućoj presudi u Iranu. Što se tiče osuđujuće presude donesene u trećoj državi, naime, zadaća suda koji je uputio zahtjev, kao pravosudnog tijela izvršenja na temelju članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584, jest da izuzme iz primjene članak 9. stavak 1. točku (e) OLW-a kako bi se ocijenilo može li se za osuđujuću presudu u Iranu tražiti uzajamno priznavanje na temelju uzajamnog povjerenja koje proizlazi iz međunarodnih ugovorâ i običaja. Uzimajući u obzir prekid diplomatskih odnosa i nepostojanje pravosudne suradnje s Islamskom Republikom Iran, kao i postojanje znatnih razlika između pravnih sustava država članica Unije i pravnog sustava Islamske Republike Iran, ne postoji takvo povjerenje u iranski pravni sustav. Državno odvjetništvo iz toga zaključuje da osuđujuća presuda donesena u odnosu na osobu X u Iranu ne može biti valjan razlog za neizvršenje europskog uhidbenog naloga koji je izdan protiv nje.

22. Zbog tih proturječnih argumenata, sud koji je uputio zahtjev iznosi nekoliko dvojbi u pogledu načina na koji treba tumačiti članak 4. točku 5. Okvirne odluke 2002/584 i načina na koji je on prenesen u nizozemsko pravo.

23. U tom pogledu napominje da se u članku 4. Okvirne odluke 2002/584 navode razlozi za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga, dok se OLW-om predviđa da, u slučaju da takvi razlozi postoje, izvršenje treba odbiti jer pravosudno tijelo izvršenja u tom pogledu ne raspolaže nikakvom marginom prosudbe. Osim toga, sud koji je uputio zahtjev pita treba li pojam „ista kaznena djela", upotrijebljen u članku 4. točki 5. Okvirne odluke 2002/584, tumačiti na isti način na koji ga Sud tumači u pogledu članka 3. točke 2. te okvirne odluke iako se prvi slučaj odnosi na postojanje pravomoćne presude donesene u trećoj državi, dok se drugi slučaj odnosi na pravomoćnu presudu

donesenu u drugoj državi članici. Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev postavlja pitanje može li se na temelju mjere pomilovanja, kao što je ona donesena u pogledu osobe X u Iranu, smatrati da je kazna koja joj je izrečena izdržana ili više ne može biti izvršena u skladu s pravom države u kojoj je izrečena u smislu članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584.

24. Budući da odgovor na pitanje može li izvršiti europski uhidbeni nalog izdan protiv osobe X u konačnici ovisi o tumačenju članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584, Rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu prethodna pitanja.

IV. Prethodna pitanja i hitni postupak pred Sudom

25. Odlukom od 7. prosinca 2020., koju je Sud zaprimio istog dana, Rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu) odlučio je, na temelju članka 267. UFEU-a, uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 4. točku 5. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na način da, kada država članica odluči prenijeti tu odredbu u svoje nacionalno pravo, pravosudno tijelo izvršenja mora raspolagati određenom marginom prosudbe u pogledu pitanja treba li odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga?

2. Treba li pojam ‚ista kaznena djela' iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 i isti pojam iz članka 3. točke 2. te okvirne odluke tumačiti na isti način i, ako ne, kako taj pojam treba tumačiti u smislu prvonavedene odredbe?

3. Treba li uvjet iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584, koji se odnosi na to da je kazna ‚izdržana […] ili […] više ne može biti izvršena u skladu s pravom države u kojoj je […] izrečena', tumačiti na način da je ispunjen ako je u odnosu na traženu osobu donesena pravomoćna osuđujuća presuda za ista kaznena djela, kojom joj se izriče kazna zatvora čiji je jedan dio izdržala u zemlji u kojoj je kazna izrečena te joj je za preostalo trajanje te kazne tijelo te zemlje koje nije sud odobrilo uvjetni otpust u okviru opće mjere pomilovanja koja se primjenjuje i na osobe osuđene za teža kaznena djela, kao što je tražena osoba, i koja se ne temelji na racionalnim razlozima kaznenopravne politike?"

26. Sud koji je uputio zahtjev zatražio je i provedbu hitnog postupka predviđenog člankom 107. Poslovnika Suda.

27. U prilog tom zahtjevu istaknuo je da se upućena pitanja odnose na tumačenje Okvirne odluke 2002/584 koja je obuhvaćena glavom V. trećeg dijela UFEU-a. Napomenuo je i da je osoba X zadržana u očekivanju ishoda postupka njezine predaje njemačkim tijelima. Hitan odgovor Suda imao bi stoga izravan i odlučujući utjecaj na trajanje zadržavanja zainteresirane osobe.

28. Peto vijeće Suda odlučilo je 17. prosinca 2020. prihvatiti taj zahtjev.

29. Pisana očitovanja podnijeli su državno odvjetništvo, osoba X, nizozemska i njemačka vlada te Europska komisija. Osim njemačke vlade, svi su iznijeli usmena očitovanja na raspravi održanoj 3. ožujka 2021.

V. Analiza

A. Uvodne napomene

30. Kao što sam to naveo u uvodu ovog mišljenja, sudska praksa koja se odnosi na Okvirnu odluku 2002/584 jest opsežna. Danas je poznat okvir u kojem treba tumačiti njezine odredbe [6].

31. Uvodno valja naglasiti da pravo Unije počiva na temeljnoj pretpostavci da svaka država članica dijeli sa svim drugim državama članicama i priznaje da i one s njom dijele niz zajedničkih vrijednosti na kojima se temelji Unija, kako je to navedeno u članku 2. UEU-a. Ta pretpostavka podrazumijeva i opravdava postojanje uzajamnog povjerenja među državama članicama u priznavanju tih vrijednosti i stoga u poštovanju prava Unije koje ih provodi [7].

32. Ta dva načela, načelo uzajamnog povjerenja među državama članicama i načelo uzajamnog priznavanja, od temeljne su važnosti u pravu Unije s obzirom na to da omogućuju stvaranje i održavanje područja bez unutarnjih granica. Konkretnije, načelo uzajamnog povjerenja svakoj od tih država nalaže, osobito u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde, da smatra, osim u iznimnim okolnostima, da sve ostale države članice poštuju pravo Unije i konkretno temeljna prava priznata tim pravom [8].

33. U tom je kontekstu cilj Okvirne odluke 2002/584 zamjena sustava multilateralnog izručivanja, utemeljenog na Europskoj konvenciji o izručenju, potpisanoj u Parizu 13. prosinca 1957, pojednostavnjenim i učinkovitijim sustavom predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona između pravosudnih tijela. Kao prva konkretna mjera u području kaznenog prava kojom se primjenjuje načelo uzajamnog priznavanja, mehanizam europskog uhidbenog naloga temelji se nužno, prema riječima zakonodavca Unije, na visokoj razini povjerenja između država članica [9].

34. Načelo uzajamnog priznavanja, koje je, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 6. Okvirne odluke 2002/584, „kamen temeljac" pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, posebno je izraženo u članku 1. stavku 2. te okvirne odluke. Naime, tom se odredbom uspostavlja pravilo u skladu s kojim su države članice obvezne izvršiti svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja i u skladu s odredbama te okvirne odluke. Pravosudna tijela izvršenja stoga u načelu mogu odbiti izvršiti takav nalog samo zbog taksativno navedenih razloga za neizvršenje predviđenih Okvirnom odlukom 2002/584. Jednako tako, izvršenje europskog uhidbenog naloga može se uvjetovati samo jednim od uvjeta koji su taksativno navedeni u članku 5. te okvirne odluke. Slijedom toga, izvršenje europskog uhidbenog naloga je načelo, a odbijanje izvršenja zamišljeno je kao iznimka koja se mora usko tumačiti [10].

6 Vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2020., SF (Europski uhidbeni nalog – Jamstvo vraćanja u državu izvršiteljicu naloga) (C-314/18, EU:C:2020:191, t. 42.).

7 Vidjeti u tom smislu presude od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 35.) i od 11. ožujka 2020., SF (Europski uhidbeni nalog – Jamstvo vraćanja u državu izvršiteljicu naloga) (C-314/18, EU:C:2020:191, t. 35.).

8 Vidjeti u tom smislu presude od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 36.) i od 17. prosinca 2020., Openbaar Ministerie (Neovisnost pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog) (C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, t. 35.).

9 Vidjeti uvodne izjave 6. i 10. Okvirne odluke 2002/584. Vidjeti u tom smislu i presude od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 39. i 40.) i od 11. ožujka 2020., SF (Europski uhidbeni nalog – Jamstvo vraćanja u državu izvršiteljicu naloga) (C-314/18, EU:C:2020:191, t. 37. i 38.).

10 Vidjeti u tom smislu presude od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 41.); od 11. ožujka 2020., SF (Europski uhidbeni nalog – Jamstvo vraćanja u državu izvršiteljicu naloga) (C-314/18, EU:C:2020:191, t. 39.) i od 17. prosinca 2020., Openbaar Ministerie (Neovisnost pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog) (C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, t. 37.).

35. Okvirnom odlukom 2002/584 na taj se način izričito navode razlozi za obvezno (članak 3.) i moguće neizvršavanje (članci 4. i 4.a) europskog uhidbenog naloga kao i jamstva koja država članica izdavateljica naloga mora pružiti u nekim slučajevima (članak 5.) [11].

36. Međutim, načela uzajamnog povjerenja i priznavanja na kojima se temelji ta okvirna odluka ni na koji način ne mogu narušiti temeljna prava zajamčena osobama o kojima je riječ [12]. Iz toga logično proizlazi da Okvirnu odluku 2002/584 treba tumačiti tako da se osigura sukladnost sa zahtjevima poštovanja temeljnih prava dotičnih osoba a da time ne bude ugrožena učinkovitost sustava pravosudne suradnje između država članica u kojem je europski uhidbeni nalog, kako ga je predvidio zakonodavac Unije, jedan od ključnih elemenata [13].

B. Prvo prethodno pitanje

37. Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev želi znati treba li članak 4. točku 5. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na način da je država članica, kada odluči prenijeti tu odredbu u svoje nacionalno pravo, dužna pravosudnom tijelu izvršenja dodijeliti marginu prosudbe kako bi utvrdilo treba li odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga iz razloga navedenog u toj odredbi.

38. Kao što je to nezavisni odvjetnik Y. Bot već sažeo u svojem mišljenju u predmetu u kojem je donesena presuda Suda od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503), postavlja se pitanje utvrđivanja što se podrazumijeva pod „fakultativnom" naravi europskog uhidbenog naloga. Je li ta fakultativnost namijenjena državama članicama koje prilikom prenošenja Okvirne odluke 2002/584 u svoje nacionalno pravo mogu odlučiti hoće li preuzeti razloge za moguće neizvršenje, ili je dodijeljena pravosudnom tijelu izvršenja koje raspolaže diskrecijskom ovlašću za odlučivanje o tome treba li ih primijeniti ovisno o okolnostima pojedinog slučaja [14]?

39. U tom je pogledu Sud doista u nekoliko navrata potvrdio slobodu država članica da prenesu razloge za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga [15]. Međutim, Sud je otada također imao priliku odlučiti o različitim slučajevima razloga za moguće neizvršenje uhidbenog naloga. Međutim, svaki je put primijenio tumačenje prema kojem pravosudnom tijelu nužno treba priznati diskrecijsku ovlast [16]. U ovom slučaju, nakon tekstualne, kontekstualne i teleološke analize članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584, dolazim do istog zaključka.

40. *Kao prvo*, istaknut ću da je Sud upravo izričitim upućivanjem na točku 30. mišljenja nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu Popławski (C-579/15, EU:C:2017:116) presudio da iz teksta članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584 proizlazi da, kada država članica odluči prenijeti tu odredbu u svoje nacionalno pravo, pravosudno tijelo izvršenja ipak mora raspolagati određenom marginom prosudbe u vezi s pitanjem treba li ili ne treba izvršiti europski uhidbeni nalog [17].

11 Presude od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 42.) i od 11. ožujka 2020., SF (Europski uhidbeni nalog – Jamstvo vraćanja u državu izvršiteljicu naloga) (C-314/18, EU:C:2020:191, t. 40.).

12 Vidjeti članak 1. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584. Vidjeti u tom smislu i presudu od 10. kolovoza 2017., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, t. 59.).

13 Vidjeti u tom smislu presudu od 10. kolovoza 2017., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, t. 63.).

14 Mišljenje nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu Popławski (C-579/15, EU:C:2017:116, t. 26.)

15 Tako je Sud osobito presudio da „[…] *ako prenesu* članak 4. točku 6. Okvirne odluke 2002/584 u svoje nacionalno pravo […]" (presuda od 5. rujna 2012., Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, t. 50., moje isticanje) ili pak da „[…] kada država članica *odluči* prenijeti [članak 4. točku 6. Okvirne odluke 2002/584] u svoje nacionalno pravo […]" (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503 t. 21., moje isticanje). Vidjeti također presudu od 13. prosinca 2018., Sut (C-514/17, EU:C:2018:1016, t. 33.).

16 Vidjeti osobito u pogledu članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584 presude od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, t. 21.); od 13. prosinca 2018., Sut (C-514/17, EU:C:2018:1016, t. 33.) i od 24. lipnja 2019., Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, t. 86. i 99.); u pogledu članka 4.a iste odluke, vidjeti presude od 24. svibnja 2016., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, t. 50.); od 10. kolovoza 2017., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, t. 96.) i od 17. prosinca 2020., Generalstaatsanwaltschaft Hamburg (C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, t. 51.).

17 Presuda od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, t. 21.)

41. Međutim, nezavisni odvjetnik Y. Bot u navedenoj točki svojeg mišljenja analizu nije ograničio na tekst članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584. Ta se analiza odnosila, s jedne strane, na naslov članka 4. te okvirne odluke i, s druge strane, na prvi stavak tog članka koji sadržava samo jednu rečenicu koja bez razlike uvodi sve različite razloge za moguće neizvršenje označene brojevima od 1 do 7.

42. Stoga može biti korisno podsjetiti da se pridjev „moguće" koji se pojavljuje u naslovu članka 4. Okvirne odluke 2002/584 odnosi na „neizvršenje" europskog uhidbenog naloga, a ne na „razloge" koji mogu opravdati to neizvršenje. Stoga je fakultativno upravo odbijanje izvršenja naloga, za razliku od obveznog odbijanja predviđenog člankom 3. te okvirne odluke [18]. Međutim, s obzirom na to da je moguća, svaka odluka o odbijanju nužno mora biti odraz namjernog odabira njezina donositelja i stoga rezultat njegove ocjene.

43. Usto, kao što je to istaknuo i nezavisni odvjetnik Y. Bot u istoj točki svojeg mišljenja, iz članka 4. prvog stavka Okvirne odluke 2002/584 proizlazi da je mogućnost odbijanja izvršenja europskog uhidbenog naloga izravno dodijeljena nacionalnim pravosudnim tijelima izvršenja. Naime, dok se u članku 3. prvom stavku Okvirne odluke 2002/584 navodi da pravosudno tijelo izvršenja „*odbija* izvršenje europskog uhidbenog naloga" [19] u slučajevima navedenim u toj odredbi, u članku 4. prvom stavku navodi se da to tijelo „*može* odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga" [20]. Kao što je to Sud već utvrdio, iz odabira pojma „moguće" proizlazi da, kada država članica odluči prenijeti tu odredbu u svoje nacionalno pravo, pravosudno tijelo izvršenja mora raspolagati određenom marginom prosudbe u vezi s pitanjem treba li odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga [21].

44. *Kao drugo*, to tumačenje članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 potkrijepljeno je kontekstom u kojem se nalazi. Naime, podsjetio sam u okviru svojih uvodnih napomena da je izvršenje europskog uhidbenog naloga načelo, a odbijanje izvršenja iznimka koja se kao takva mora usko tumačiti [22]. Međutim, kad bi se dopustio prijenos članka 4. Okvirne odluke 2002/584 kojim se pravosudnom tijelu izvršenja nalaže odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga u slučajevima navedenim u toj odredbi, tom bi se tijelu zbog njegove automatske naravi oduzela mogućnost da uzima u obzir okolnosti pojedinog slučaja na temelju kojih bi moglo smatrati da uvjeti za odbijanje predaje nisu ispunjeni. Stoga, pretvaranjem obične mogućnosti odbijanja u stvarnu obvezu, odredba te naravi također pretvara iznimku odbijanja predaje u načelno pravilo [23].

45. Usto, Sud u okviru kontekstualnog tumačenja članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 ne može zanemariti slučaj iz članka 3. točke 2. te okvirne odluke. Naime, predviđeni su slučajevi istovjetni, uz jedinu razliku da se prvi slučaj odnosi na postojanje pravomoćne presude donesene u trećoj državi, a drugi slučaj na pravomoćnu presudu donesenu u državi članici. Kao što to valjano ističe njemačka vlada u svojim pisanim očitovanjima, kad bi države članice mogle odlučiti da slučaj iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 pretvore u razlog za obvezno odbijanje, razlika između tih dviju odredbi više ne bi imala smisla.

18 Vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu Popławski (C-579/15, EU:C:2017:116, t. 30.).

19 Moje isticanje

20 Moje isticanje

21 Vidjeti u tom smislu presudu od 13. prosinca 2018., Sut (C-514/17, EU:C:2018:1016, t. 33.).

22 Vidjeti točku 34. ovog mišljenja i upućivanja navedena u bilješki 10.

23 Vidjeti u tom smislu u pogledu članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584 mišljenje nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu Popławski (C-579/15, EU:C:2017:116, t. 31.).

46. *Kao treće*, čini mi se da cilj koji se nastoji postići uvođenjem europskog uhidbenog naloga također potvrđuje tumačenje koje ide u prilog margini prosudbe pravosudnih tijela. Naime, u skladu s člankom 1. stavkom 1. Okvirne odluke 2002/584, cilj mehanizma europskog uhidbenog naloga jest omogućiti uhićenje i predaju tražene osobe, kako, imajući u vidu cilj te okvirne odluke, počinjeno kazneno djelo ne bi ostalo nekažnjeno i kako bi se protiv te osobe mogao voditi kazneni postupak ili kako bi mogla izdržati kaznu zatvora koja joj je izrečena [24].

47. Međutim, tumačenje članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 na način da se državama članicama dopušta da pravosudnim tijelima nalože da u svakom slučaju moraju odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga kada je u odnosu na traženu osobu donesena pravomoćna presuda u trećoj državi zbog istih kaznenih djela (pod uvjetom da je, u slučaju izricanja kazne, kazna izdržana ili je u tijeku izdržavanje kazne, ili više ne može biti izvršena u skladu s pravom države u kojoj je izrečena), a da ta tijela nemaju nikakvu marginu prosudbe iako se pravni sustavi i postupci primjenjivi u trećim državama mogu znatno razlikovati od pravnih sustava i postupaka koje primjenjuju države članice, može stvoriti opasnost od nekažnjavanja tražene osobe. Takvo se tumačenje stoga ne može smatrati usklađenim s Okvirnom odlukom 2002/584 [25].

48. U tom kontekstu, jednako kao što pravosudna tijela izvršenja trebaju na temelju članka 4.a Okvirne odluke 2002/584 moći uzeti u obzir sve okolnosti na temelju kojih može biti sigurno da predaja osobe na koju se odnosi europski uhidbeni nalog ne predstavlja povredu njezinih prava obrane jer se tom odredbom predviđa, kao i člankom 4. točkom 5. Okvirne odluke 2002/584, slučaj mogućeg neizvršenja [26], nadležna pravosudna tijela moraju moći uzeti u obzir i sve okolnosti na temelju kojih može biti sigurno da odbijanje predaje ne dovodi do nekažnjavanja tražene osobe.

49. Takva diskrecijska ovlast još je važnija u okviru primjene članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 jer se tom odredbom načelo *ne bis in idem* proširuje na presude koje donose sudovi trećih država. Međutim, suprotno onomu što vrijedi među državama članicama, načela uzajamnog povjerenja i uzajamnog priznavanja, na temelju mehanizma europskog uhidbenog naloga, ne mogu se automatski prenijeti na treće države [27]. Ta je posebnost okosnica drugog prethodnog pitanja te ću je zato ispitati kad i drugo pitanje.

50. Prema tome, s obzirom na prethodna razmatranja, čini mi se da iz tekstualnog, kontekstualnog i teleološkog tumačenja članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 proizlazi da ga treba tumačiti na način da je država članica, kada odluči prenijeti tu odredbu u svoje nacionalno pravo, dužna pravosudnom tijelu izvršenja dodijeliti marginu prosudbe kako bi utvrdilo treba li odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga iz razloga navedenog u toj odredbi.

C. Drugo prethodno pitanje

51. Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pojam „ista kaznena djela" iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na isti način kao formalno istovjetan pojam upotrijebljen u članku 3. točki 2. te okvirne odluke. Ako ne treba, onda sud koji je uputio zahtjev pita koji mu smisao treba dati.

24 Vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2020., SF (Europski uhidbeni nalog – Jamstvo vraćanja u državu izvršiteljicu naloga) (C-314/18, EU:C:2020:191, t. 47.).

25 Vidjeti u tom smislu u pogledu članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584 presudu od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, t. 23.). Za potvrdu i primjenu načela prema kojem nekažnjavanje tražene osobe nije u skladu s ciljem koji se nastoji postići Okvirnom odlukom 2002/584, vidjeti i presudu od 24. lipnja 2019., Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, t. 82. i 103.).

26 Vidjeti u tom smislu presude od 10. kolovoza 2017., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, t. 96.) i od 17. prosinca 2020., Generalstaatsanwaltschaft Hamburg (C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, t. 51.). U pogledu utjecaja slučaja mogućeg neizvršenja na nužnost da se pravosudnim tijelima dodijeli diskrecijska ovlast, u ovom slučaju članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584, vidjeti i presudu od 24. lipnja 2019., Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, t. 86. i 99.).

27 Vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu JR (Europski uhidbeni nalog – Osuđujuća presuda koju je izrekla treća država članica EGP-a) (C-488/19, EU:C:2020:738, t. 34.).

52. Najprije valja utvrditi da se, kao ni u članku 3. točki 2. Okvirne odluke 2002/584, ni u njezinu članku 4. točki 5. ne upućuje na pravo država članica u pogledu pojma „ista kaznena djela". Zbog zahtjeva za ujednačenu primjenu prava Unije ocjena tog pojma ne može se stoga prepustiti pravosudnim tijelima svake države članice ovisno o njihovu nacionalnom pravu. Taj je pojam autonoman pojam prava Unije [28].

53. Što se tiče pojma „ista kaznena djela" iz članka 3. točke 2. Okvirne odluke 2002/584, Sud je presudio da ga treba isto definirati kao pojam „ista djela" iz članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama [29], potpisane u Schengenu (Luxembourg) 19. lipnja 1990. (u daljnjem tekstu: CISA) [30]. Stoga taj pojam treba tumačiti kao da se odnosi na samu prirodu kaznenih djela i obuhvaća skup konkretnih okolnosti koje su neodvojivo povezane, neovisno o pravnoj kvalifikaciji tih djela ili zaštićenom pravnom interesu [31].

54. Sud je tu istovjetnost pojmova opravdao na temelju zajedničkog cilja članka 54. CISA-e i članka 3. točke 2. Okvirne odluke 2002/584 u skladu s kojim se nastoji izbjeći da se osoba ponovno kazneno goni ili da joj se sudi u kaznenom postupku za isto djelo [32]. Doista, ne vidim koji bi drugi cilj mogao proizaći iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 jer je ta odredba, kao što sam to već prethodno naveo, u potpunosti slična članku 3. točki 2. te okvirne odluke, osim države u kojoj je donesena prethodna presuda u pogledu istih djela.

55. U tim okolnostima, s obzirom na taj zajednički cilj i potrebu, koju je priznao Sud, da se osigura dosljednost između tumačenja različitih odredbi Okvirne odluke 2002/584 [33], čini mi se da pojam „ista kaznena djela" upotrijebljen u njezinu članku 4. točki 5. treba tumačiti na isti način kao taj pojam iz članka 3. točke 2.

56. Dodajem i da, iako zakonodavac Unije u Okvirnoj odluci 2002/584 nije izričito naveo načelo *ne bis in idem*, uopće nema dvojbe da se upravo to načelo provodi člankom 3. točkom 2. i člankom 4. točkom 5. Okvirne odluke 2002/584. Dokaz za to vidim u, s jedne strane, naslovu poglavlja kojeg je dio članak 54. CISA-e, „Primjena načela *ne bis in idem*", i, s druge strane, istovjetnom tumačenju članka 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) kojim je navedeno načelo formalizirano u Povelji [34].

57. Osim unutarnje dosljednosti Okvirne odluke 2002/584, želi se dakle osigurati horizontalna dosljednost u pravu Unije. Budući da je riječ o temeljnom načelu prava Unije, koje je također utvrđeno u članku 50. Povelje [35] te ga se sada jednako tumači u različitim područjima kao što je porez na dodanu vrijednost (PDV) [36], borba protiv pranja novca [37] ili europski uhidbeni nalog, njegova se

28 Vidjeti po analogiji u pogledu pojma „ista kaznena djela" iz članka 3. točke 2. Okvirne odluke 2002/584 presudu od 16. studenoga 2010., Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, t. 38.).

29 SL 2000., L 239, str. 19. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 12.)

30 Presuda od 16. studenoga 2010., Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, t. 40.)

31 Presuda od 16. studenoga 2010., Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, t. 39.)

32 Presuda od 16. studenoga 2010., Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, t. 40.)

33 Vidjeti u tom smislu presudu od 10. studenoga 2016., Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, t. 33.).

34 Vidjeti u tom smislu presudu od 20. ožujka 2018., Menci (C-524/15, EU:C:2018:197, t. 25., 34. i 35.). Može se uostalom napomenuti da Sud u točki 35. te presude osobito upućuje na točke 39. i 40. presude od 16. studenoga 2010., Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683) koje se odnose na tumačenje članka 3. točke 2. Okvirne odluke 2002/584.

35 Presuda od 25. veljače 2021., Slovak Telekom (C-857/19, EU:C:2021:139, t. 39.)

36 Vidjeti primjerice presudu od 20. ožujka 2018., Menci (C-524/15, EU:C:2018:197).

37 Vidjeti moje mišljenje u predmetu LG i MH (Pranje novca za osobne potrebe) (C-790/19, EU:C:2021:15, t. 50. i 51.).

definicija ne može mijenjati ovisno o predmetnom pravnom instrumentu ni, *a fortiori*, unutar jednog te istog instrumenta. Takva je razlika tim više neprihvatljiva, pa čak i anakronična, jer je i Europski sud za ljudska prava naposljetku prihvatio tumačenje načela *ne bis in idem* koje je usmjereno na zahtjev za istovjetna kaznena djela ili, u biti, ista [38].

58. Točno je da se, poput drugih međunarodnih instrumenata [39], člankom 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisanu u Strasbourgu 22. studenoga 1984., primjena načela *ne bis in idem* ograničava na presude koje su donesene u jednoj te istoj zemlji [40]. Isto tako, člankom 50. Povelje pojašnjava se da se nikome ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku za kazneno djelo za koje je već oslobođen ili osuđen „u Uniji". Ta se ograničena transnacionalna primjena načela *ne bis in idem* u okviru pravnog poretka Unije objašnjava načelom uzajamnog povjerenja koje obvezuje svaku državu članicu da, osim u iznimnim okolnostima, smatra da sve ostale države članice poštuju pravo Unije i konkretno njime priznata temeljna prava [41]. Uzimam u obzir i da je Sud u okviru CISA-e naglasio nužnu povezanost koja postoji između načela *ne bis in idem*, propisanog člankom 54. te konvencije, i uzajamnog povjerenja država članica u njihove odgovarajuće kaznenopravne sustave [42].

59. Međutim, iako se nijednim načelom međunarodnog javnog prava ne nalaže transnacionalna primjena načela *ne bis in idem* [43], prema mojem saznanju, nijednim se pravilom niti ne zabranjuje [44]. Međutim, kada je u pogledu presuda donesenih u trećoj državi propisao razlog za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga jednakim riječima kao u članku 3. točki 2. Okvirne odluke 2002/584, valja utvrditi da je zakonodavac Unije napravio taj odabir.

60. Međutim, ne treba zaboraviti da članak 4. točku 5. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti u vezi s njezinim člankom 1. stavkom 3. koji nalaže da se prilikom izvršenja mehanizma europskog uhidbenog naloga potpuno poštuju temeljna prava i temeljna pravna načela sadržana u članku 6. UEU-a. Stoga transnacionalna primjena načela *ne bis in idem* ni na koji način ne može narušiti temeljna prava zajamčena osobama o kojima je riječ [45].

61. Stoga iz zajedničkog tumačenja tih dviju odredbi proizlazi da, iako pravosudno tijelo izvršenja treba uzeti u obzir pravomoćnu presudu koju je donio sud treće države, to treba učiniti pod uvjetom da ta presuda znači završetak postupka kojim su se, među ostalim, poštovali standardi poštenog suđenja koji su zajednički državama članicama i mogu zajamčiti prava svih stranaka u postupku [46].

62. Činjenica da se u članku 4. točki 5. Okvirne odluke 2002/584 navodi razlog za moguće neizvršenje, a u članku 3. točki 2. te odluke propisuje se razlog za obvezno neizvršavanje dovodi i do drugih dviju posljedica koje su također jamstva kojima se može ublažiti nedostatak uzajamnog povjerenja u odnosu na treće države.

38 Vidjeti u tom smislu ESLJP, 10. veljače 2009., Zolotoukhine protiv Rusije, CE:ECHR:2009:0210JUD001493903, t. 78. do 82. i, kao noviji primjer, ESLJP, 19. prosinca 2017., Ramda protiv Francuske, CE:ECHR:2017:1219JUD007847711.

39 Vidjeti članak 14. stavak 7. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, koji je donesen na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda 16. prosinca 1966., a stupio je na snagu 23. ožujka 1976.

40 Vidjeti u tom smislu Rafaraci, T., „The principle of *non bis in idem* in the jurisprudence of the European Court of Justice", u *Le contrôle juridictionnel dans l'espace pénal européen*, Éditions de l'Université de Bruxelles, Bruxelles, 2009., str. 93. do 110., osobito str. 93.

41 Vidjeti točku 32. ovog mišljenja i upućivanja navedena u bilješki 8.

42 Vidjeti u tom smislu presude od 11. veljače 2003., Gözütok i Brügge (C-187/01 i C-385/01, EU:C:2003:87, t. 33.) i od 9. ožujka 2006., Van Esbroeck (C-436/04, EU:C:2006:165, t. 30.).

43 Vidjeti u tom smislu presudu od 29. lipnja 2006., Showa Denko/Komisija (C-289/04 P, EU:C:2006:431, t. 58.).

44 Vidjeti u tom smislu članak 58. CISA-e u skladu s kojim odredbe te konvencije „ne isključuju primjenu širih nacionalnih odredbi o načelu *ne bis in idem* u odnosu na sudske odluke koje se donose u inozemstvu".

45 Vidjeti po analogiji presudu od 10. kolovoza 2017., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, t. 59. i 63.).

46 U tom pogledu, iz pisanih i usmenih očitovanja osobe X proizlazi da kazneni postupak u kojem je u odnosu na nju u Iranu donesena osuđujuća presuda nije bio samo privid suđenja. Isto tako, čini se da izrečena kazna, s obzirom na uvjete oduzimanja slobode koje je opisala osoba X, ima određenu težinu. U slučaju da sud koji je uputio zahtjev zaključi da europski uhidbeni nalog treba izvršiti, te okolnosti nedvojbeno mogu uzeti u obzir i njemački sudovi.

63. S jedne strane, u konačnici svaka država članica treba odlučiti želi li prenijeti članak 4. točku 5. Okvirne odluke 2002/584 i proširiti načelo *ne bis in idem* na transnacionalne situacije izvan Unije [47]. S druge strane, kao što sam to dokazao u svojoj analizi prvog prethodnog pitanja suda koji je uputio zahtjev, ocjenu konkretne primjene iznimke iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 treba prepustiti pravosudnom tijelu izvršenja.

64. Stoga je na nadležnom pravosudnom tijelu da, osim toga je li postupak koji se vodio u trećoj državi bio pošten, utvrdi predstavljaju li predmetne materijalne činjenice skup činjenica koje su neodvojivo povezane u vremenu i prostoru, ali i svojim predmetom [48].

65. Pravosudno tijelo u svojoj ocjeni naposljetku uzima u obzir cilj Okvirne odluke 2002/584, odnosno da počinjeno kazneno djelo ne ostane nekažnjeno i da se protiv tražene osobe vodi kazneni postupak ili da ona izdrži kaznu zatvora koja joj je izrečena [49]. Naime, kao što sam to već naveo, odredbe Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti tako da se doista osigura sukladnost sa zahtjevima poštovanja temeljnih prava dotičnih osoba, čiji je načelo *ne bis in idem* dio, a da time ne bude ugrožena učinkovitost sustava pravosudne suradnje između država članica u kojem je europski uhidbeni nalog jedan od ključnih elemenata [50].

66. S obzirom na prethodna razmatranja, zaključujem da pojam „ista kaznena djela" iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na isti način kao pojam upotrijebljen u članku 3. točki 2. navedene okvirne odluke. Stoga taj pojam treba tumačiti kao da se odnosi na samu prirodu kaznenih djela, koja obuhvaća skup konkretnih okolnosti koje su neodvojivo povezane, neovisno o pravnoj kvalifikaciji tih djela ili zaštićenom pravnom interesu.

D. Treće prethodno pitanje

67. Svojim trećim prethodnim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li uvjet predviđen člankom 4. točkom 5. Okvirne odluke 2002/584 koji se odnosi na izvršenje kazne tumačiti na način da je ispunjen ako je u odnosu na traženu osobu donesena pravomoćna osuđujuća presuda za ista kaznena djela, kojom se izriče kazna zatvora čiji je jedan dio izdržala u zemlji u kojoj je kazna izrečena te joj je za preostalo trajanje te kazne tijelo te zemlje koje nije sud odobrilo uvjetni otpust u okviru opće mjere pomilovanja koja se primjenjuje i na osobe osuđene za teža kaznena djela i koja se ne temelji na racionalnim razlozima kaznenopravne politike.

68. Važan je smisao koji treba pridati tom uvjetu jer on može biti prepreka odbijanju izvršenja europskog uhidbenog naloga. Naime, ako kazna nije bila izvršena u smislu članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584, tom se odredbom nalaže vraćanje načelu, odnosno predaja dotične osobe.

47 Vidjeti točku 39. ovog mišljenja i upućivanja navedena u bilješki 15.

48 Vidjeti u tom smislu presude od 9. ožujka 2006., Van Esbroeck (C-436/04, EU:C:2006:165, t. 38.) i od 18. srpnja 2007., Kraaijenbrink (C-367/05, EU:C:2007:444, t. 27.).

49 Vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2020., SF (Europski uhidbeni nalog – Jamstvo vraćanja u državu izvršiteljicu naloga) (C-314/18, EU:C:2020:191, t. 47.).

50 Vidjeti u tom smislu presudu od 10. kolovoza 2017., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, t. 63.).

69. Uvodno želim pojasniti da ću pravni koncept pomilovanja razumijevati na način kako ga je definirao sud koji je uputio zahtjev: odnosno kao mjeru koju je odobrilo tijelo koje nije sud u korist skupine osoba koje su osuđene za teža kaznena djela i koja se ne temelji na racionalnim razlozima kaznenopravne politike. Čini mi se da je taj neutralan i općenit način definiranja problema posebno relevantan s obzirom na velik broj postojećih mjera pomilovanja [51] i različitost njihovih definicija u pravnim tradicijama država članica [52].

70. S obzirom na tako definiran okvir analize, može se napomenuti da je razlog koji se odnosi na izvršenje jednako sastavljen u članku 3. točki 2. i članku 4. točki 5. Okvirne odluke 2002/584, ali i u članku 54. CISA-e. Međutim, Sud je u pogledu potonjeg članka pojasnio da je razlog koji se odnosi na izvršenje ispunjen ako je utvrđeno da, u trenutku kad je pokrenut drugi kazneni postupak protiv iste osobe za ista kaznena djela kao što su ona koja su dovela do osuđujuće presude u prvoj državi ugovornici, sankcija izrečena u toj prvoj državi više ne može biti izvršena *u skladu s pravom te države* [53].

71. Kako bi se tumačio članak 4. točka 5. Okvirne odluke 2002/584, ne može se stati samo na tom utvrđenju koje se temelji na tekstu članka 54. CISA-e jer bi se time zanemario kontekst te odredbe i ciljevi koje nastoji postići zakonodavac Unije. Naime, iako „tekst odredbe uvijek istodobno predstavlja polazište i ograničenje tumačenja” [54], druge metode tumačenja fakultativne su samo ako je predmetni tekst potpuno jasan i nedvosmislen [55]. Međutim, u ovom predmetu valja utvrditi da tekst predmetnog članka ne omogućuje, sam po sebi, utvrđenje područja primjene razloga koji se odnosi na izvršenje.

72. Najprije, što se tiče konteksta članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584, iz članka 3. točke 1. te okvirne odluke nedvojbeno proizlazi da je zakonodavac Unije bio svjestan mogućeg zadiranja mjera pomilovanja u primjenu europskog uhidbenog naloga.

73. U skladu s tom odredbom, pravosudno tijelo izvršenja treba odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga ako je kazneno djelo zbog kojega je izdan taj uhidbeni nalog predmet amnestije u državi članici izvršenja, a ta je država članica nadležna za progon navedenog kaznenog djela u skladu sa svojim kaznenim pravom. Međutim, zakonodavac Unije njome je taj slučaj ograničio na amnestiju koja je na snazi u državi članici izvršenja te je predviđen samo kao razlog za obvezno neizvršavanje. Stoga se članak 4. točku 5. Okvirne odluke 2002/584 ne može tumačiti na način da se njime dopušta uzimanje u obzir opće mjere pomilovanja s obzirom na to da iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da su u Okvirnoj odluci 2002/584 iscrpno navedeni razlozi za neizvršenje europskog uhidbenog naloga [56] i da je odbijanje izvršenja zamišljeno kao iznimka koja se mora usko tumačiti [57].

51 Amnestija i oprost spontano se uzimaju u obzir. Neki s njima još povezuju zastaru i uvjetni otpust, ali te mjere ipak nisu jedine moguće (vidjeti u tom smislu Mathieu, B., i Verpeaux, M., „Conclusions comparatives”, u Ruiz Fabri, H., Della Morte, G., Lambert Abdelgawad, E., Martin-Chenut, K., *La clémence saisie par le droit. Amnistie, prescription et grâce en droit international et comparé*, Société de législation comparée, Collection de l'UMR de droit comparé de Paris, Pariz, 2007., sv. 14., str. 311. do 318.).

52 Makar i samo zbog moguće razlike između, s jedne strane, mjera pomilovanja u užem smislu („executive clemency”), koje provodi samo izvršna vlast, i, s druge strane, amnestije, koja je zakonodavni akt (u tom smislu, u sustavima *common lawa*, Pascoe, D., i Manikis, M., „Making sense of the victim's role in clemency decision making”, *International Review of Victimology*, sv. 26.(I), 2020., str. 3. do 28., osobito str. 4. i 5., kao i str. 8 i 9.). Kako bi se potvrdilo da ne postoji zajednička definicija, vidjeti i rasprave u pogledu pojmova „pomilovanje”, „amnestija” i „zastara”, „Les institutions de clémence, regards de droit comparé”, u Ruiz Fabri, H., Della Morte, G., Lambert Abdelgawad, E., Martin-Chenut, K., *La clémence saisie par le droit*, *op. cit.*, str. 275. do 309.).

53 Presuda od 11. prosinca 2008., Bourquain (C-297/07, EU:C:2008:708, t. 48.)

54 Mišljenje nezavisne odvjetnice V. Trstenjak u predmetu Agrana Zucker (C-33/08, EU:C:2009:99, t. 37.)

55 Vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Watheleta u predmetu Francuska/Parlament (Izvršavanje proračunskih ovlasti) (C-73/17, EU:C:2018:386, t. 25.).

56 Vidjeti u tom smislu presude navedene u bilješki 11. ovog mišljenja.

57 Vidjeti u tom smislu presude navedene u bilješki 10. ovog mišljenja.

74. Zatim, ako uzmemo u obzir ciljeve koje nastoji postići zakonodavac Unije, može se podsjetiti da je mehanizam europskog uhidbenog naloga prva konkretna mjera u području kaznenog prava kojom se primjenjuje načelo uzajamnog priznavanja. Tako se Okvirnom odlukom 2002/584 nastoji raniji sustav multilateralnog izručivanja zamijeniti pojednostavnjenim i učinkovitijim sustavom predaje između pravosudnih tijela [58]. Stoga je očito da je riječ o „judicijalizaciji" izručenja: dok je izručenje akt države, europski uhidbeni nalog je sudski akt [59].

75. Zato je Okvirnom odlukom 2002/584 uspostavljen mehanizam suradnje između pravosudnih tijela država članica [60], pri čemu ta tijela u okviru te okvirne odluke treba shvatiti kao tijela koja neovisno sudjeluju [61] u kaznenom sudovanju [62].

76. Međutim, mjeru pomilovanja kako ju je definirao sud koji je uputio zahtjev, s jedne strane, odobrava tijelo koje nije sud i, s druge strane, ona uopće nije obuhvaćena kontekstom kaznene politike. Stoga se čini da bi uzimanje u obzir takve mjere prilikom primjene članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584 bilo protivno filozofiji sustava na temelju kojeg je europski uhidbeni nalog instrument kaznenog pravosuđa, a pravosudna tijela država članica ključna za njegovo funkcioniranje.

77. Usto, takvo je tumačenje također neusklađeno s načelom *ne bis in idem* jer se to načelo temelji na logici uzajamnog povjerenja, a ona se može provoditi samo u okviru sudske primjene zakona [63]. Naime, pravosudna su tijela najprikladnija za usklađivanje, nakon konkretne i pojedinačne analize temeljnih prava dotičnih osoba i djelotvornosti sustava pravosudne suradnje između država članica.

78. S obzirom na prethodna razmatranja, čini mi se da razlog koji se odnosi na izvršenje naložen u članku 4. točki 5. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da ne obuhvaća uvjetni otpust koji je odobrilo tijelo koje nije sud treće države u kojoj je donesena pravomoćna osuđujuća presuda, u okviru opće mjere pomilovanja koja se primjenjuje i na osobe osuđene za teža kaznena djela i koja se ne temelji na racionalnim razlozima kaznenopravne politike.

VI. Zaključak

79. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na prethodna pitanja koja je uputio Rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska) odgovori na sljedeći način:

1. Članak 4. točku 5. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009., treba tumačiti na način da je država članica, kada odluči prenijeti tu odredbu u svoje nacionalno pravo, dužna pravosudnom tijelu izvršenja dodijeliti marginu prosudbe kako bi utvrdilo treba li odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga iz razloga navedenog u toj odredbi.

58 Vidjeti točku 33. ovog mišljenja.

59 Vidjeti u tom smislu Jegouzo, I., „Le mandat d'arrêt européen, acte de naissance de l'Europe judiciaire pénale", *u* Cartier, M.-E., *Le mandat d'arrêt européen*, Bruylant, Bruxelles, 2005., str. 33. do 45., osobito str. 42.; Bot, S., *Le mandat d'arrêt européen*, Larcier, br. 215, Bruxelles,, 2009., br. 215.

60 Vidjeti u tom smislu presudu od 24. lipnja 2019., Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, t. 96.).

61 Vidjeti u tom smislu presudu od 17. prosinca 2020., Openbaar Ministerie (Neovisnost pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog) (C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, t. 38.).

62 Vidjeti u tom smislu presudu od 10. studenoga 2016., Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, t. 32.).

63 Vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika D. Ruiz-Jarabo Colomer u predmetu Bourquain (C-297/07, EU:C:2008:206, t. 83.).

2. Pojam „ista kaznena djela” iz članka 4. točke 5. Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, treba tumačiti na isti način kao pojam upotrijebljen u članku 3. točki 2. te okvirne odluke. Taj se pojam odnosi na samu prirodu kaznenih djela. Obuhvaća skup konkretnih okolnosti koje su neodvojivo povezane, neovisno o pravnoj kvalifikaciji tih djela ili zaštićenom pravnom interesu.

3. Razlog koji se odnosi na izvršenje, propisan člankom 4. točkom 5. Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, treba tumačiti na način da ne obuhvaća uvjetni otpust koji je odobrilo tijelo koje nije sud treće države u kojoj je donesena pravomoćna osuđujuća presuda, u okviru opće mjere pomilovanja koja se primjenjuje i na osobe osuđene za teža kaznena djela i koja se ne temelji na racionalnim razlozima kaznenopravne politike.